

L'esquellotada

(ALDC, III, 474. L'esquellotada)

L'enunciat es refereix a l'“esvalot que es fa amb soroll d'esquelles, corns, llaunes, etc. davant la casa d'un viudo el dia que es torna a casar”. Els mots més estesos són els der. de *esquella*: *esquellot* ‘esquella grossa’ procedeix de *esquella* (< gòtic *SKILLA, cf. it. *squilla*, al. *schelle*) més el suf. augmentatiu *-ot*, origen de l'altre der., *esquellotada*, mentre que *esquellada* deriva de *esquella* (veg. *esquelles* 115, *esquellolada* 181), com *esquellao* [m.] 185; la seva motivació és el costum de fer un estrèpit prolongat, especialment amb esquellots, quan un viudo (o viuda) es tornava a casar: deixaven de “fer esquellots” quan els vidus convidaven els esquellotaires a un refresc 53, a beure vi 30, 114, a una “alifara” 94; en alguns llocs *feien viudo o viudada* 80 quan els vidus no es casaven durant la Quaresma. El nom de l'esquella en castellà, *cencerro*, d'origen onomatopèic, potser pres de l'eusq. *zinzerrri*, és la base de *cencerrada* (var. *encencerrada* 183), que ha passat al val. i eiv. (en aquest, amb la var. *encerrada* 83, 84, 188 per deglutinació del segment inicial interpretat com a article salat [*< s'encerrada*]); en val. *sancerro* ‘esquella’ ja es documenta al s. xv. La mateixa idea de ‘soroll, estrèpit’

produït per un instrument és present també en *sonar es corn* 82; *tocar corns* 74, 77, 78 (i el der. *cornada* 81, 82); *picarolada* 82 (der. de *picarol*, procedent de *picar*, mot onomatopèic); alg. *sonar los caldaros* 85 (*caldaro* ‘galleda’); *calderonada* 144, 150 (< *calderó* ‘caldera petita’, “arrossegaven calderons” 150); *trucos* 115 (< *truc* ‘esquella grossa’, probablement d'origen onomatopèic); i la idea de ‘soroll’ es troba en *remor* 18, 23, 29; *renou* 71, 72, 76; *serenata* 78; *brama* 93, 100, 102, 106, 108, 118 (postverbal de *bramar*, onomatopèic); *fer una música* 79, *músiques* 82, *música de tets* (= *tests*) 73 (aquestes tres, amb valor antifràstic de ‘sons dissonants’); *fer bulla* 76 (← cast. ‘gresca’); afegim-hi el val. *ahucs*, que no apareix en les enquestes, i el val. ant. *fer codolets*. Finalment, en algunes poblacions hi havia el costum de *fer foc* 75, 81 o fer una *foguerada* 147, 155. En ross. es troba *cervelli* (var. *xervelli* 16) que, més que del fr. *chari-vari* (DECat), deu ser un manlleu al llenguadocià on es diu *charivari*, *charibali*, *charabali* (Mistral, 1878-1886).

Són normatius *esquellots* i *esquellotada*, des del DG₁, 1932.

